

Česká společnost entomologická Czech Entomological Society

✉ Viničná 7, CZ-128 00 Praha 2

☎ +420 224923535

IČO: 444693

klapagenda@centrum.cz

Věc: Vyjádření k výskytu zvláště chráněného druhu svižníka *Cicindela arenaria* na teplárenském odkališti Srubec

Česká společnost entomologická, zastoupená vědeckým tajemníkem, se sídlem Viničná 7, 128 00 Praha 2, sděluje:

Svižník *Cicindela arenaria* [v ČR *Cicindela arenaria vienensis* Schrank, 1781; dnes správně *Cylindera arenaria vienensis* (Schrank, 1781)] je podle vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb. v platném znění zvláště chráněným druhem ve stupni ohrožený. V době tvorby Červeného seznamu ohrožených druhů bezobratlých České republiky (FARKAČ, KRÁL & ŠKORPÍK 2005) se zdálo, že druh se na druhotných lokalitách může udržet i dobře šířit. Proto v něm není zařazen. Na základě nových znalostí z naší přírody i ze sousedních zemí (např. GEBERT 2006) o současném rozšíření druhu je nezbytné jeho statut přehodnotit. Tento nyní rychle ubývající druh resp. mizející lokality jeho výskytu je naprosto nezbytné chránit a zajistit tak alespoň předpoklady pro jeho trvalou přítomnost v naší přírodě (v současné době je v ČR do deseti známých lokalit výskytu tohoto druhu).

C. arenaria se vyznačuje zcela specifickou, úzkou vazbou na typ obývaného prostředí, tedy na raná sukcesní stadia písčín, druhotně i pískových lomů, hlinišť, navážek ale i výsypek popílku a především na mozaikovitost takovýchto příhodných stanovišť v krajině. Ohrožení druhu *C. arenaria* na území České republiky je navíc značně komplikováno jeho okrajovým výskytem vzhledem k celkovému areálu jeho rozšíření (LÖBL & SMETANA 2003).

Antropogenní vlivy, které tento druh silně ovlivňují, a v mnoha případech konkrétních lokalit byly a jsou pro druh dokonce fatální, jsou například nevhodné rekultivace (zarovnávání terénu, zavážení pískoven, regulace/meliorace přirozených písčitých břehů, rekultivace spočívající pouze v plošné výsadbě dřevin atd.) výše vyjmenovaných stanovišť. Biotopové zjednodušování krajiny namísto podporování pestrosti a mozaikovitosti jsou hlavní důvody, proč řada druhů z naší přírody rychle mizí a některé již dokonce vymizely úplně.

Převrstvením půdního povrchu na známých lokalitách výskytu *C. arenaria* dojde k mechanickému poškození většiny vývojových stádií, především larev a právě tato skutečnost bývá zpravidla pro druh a jeho výskyt likvidační. Vzhledem k tomu, že u tohoto druhu hrozí záměna s podobným druhem *C. hybrida*, který se zde také vyskytuje, doporučuji celé území prozkoumat před jeho rekultivací (tedy zničením) specialistou a vytipovat v nejbližším okolí další možné plochy jeho výskytu (management těchto ploch viz dále v závěru).

Vzhledem k stávajícímu výskytu a rozšíření *C. arenaria* v České republice, tedy max. do deseti známých lokalit (v Jihočeském kraji zřejmě jediná (poslední) známá lokalita jeho výskytu (!); dvě zbývající lokality (pískovna Halámky a náplav Vltavy) jsou s největší pravděpodobností již zaniklé), je jakékoliv omezení či zničení známé lokality výskytu tohoto

druhu naprosto nežádoucí; zároveň je nutné chápat vliv na tento druh jako velmi významný až likvidační.

Závěr:

V souvislosti se zvláštní ochranou tohoto zvláště chráněného, ohroženého druhu, svižníka písčinného (*Cicindela arenaria*), a v souvislosti s výše uvedeným komentářem k jeho současnému výskytu v ČR je nutno chápat likvidaci jakékoliv lokality jeho současného výskytu jako významné ovlivnění druhu a jeho populací v České republice a je tedy naprosto neobhájitelné a tedy nepřijatelné. Proto doporučujeme nezbytnou výjimku ze zákona v žádném případě neudělit. Naopak doporučuji vyhlásit lokalitu výskytu svižníka písčinného alespoň jako přechodně chráněnou plochu a provádět zde management, který by brzdil spontánní sukcesí vegetace a zajistil tak tomuto druhu možnost trvalejší existence.

V souvislosti s ochranou biodiverzity, která je podle Stanov ČSE i podle MŽP prioritním úkolem dnešní doby, bylo výše uvedené stanovisko zpracováno i v kontextu s §18 Vyhlášky 114/92 Sb. v platném znění (Biologické hodnocení).

Doc. Dr. Jan Farkač, CSc.
předseda Carabidologické sekce České společnosti entomologické
vědecký tajemník České společnosti entomologické

Kontakt na zpracovatele vyjádření:

Doc. Dr. Jan Farkač, CSc.

držitel autorizace k provádění biologického hodnocení

podle §45i zákona č. 114/1992 Sb.,

ve znění §67 zákona 218/2004 Sb.

Fakulta lesnická a dřevařská

Česká zemědělská univerzita

Kamýcká 1176

165 21 Praha 6 – Suchbátka

☎ +420 723 104 808

E-mail: farkac@fld.czu.cz